

กฎกระทรวง

กำหนดมาตรฐานการให้บริการของหน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. ๒๕๖๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สถานบริการสาธารณสุข หน่วยงานหรือหน่วยบริการด้านสุขภาพที่ดำเนินการภายในสถานประกอบกิจการ หรือองค์กรที่ให้บริการด้านเวชกรรมสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเพื่อให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

“แพทย์” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม

“พยาบาล” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

หมวด ๑

หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๓ หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมมีหกประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ

(๒) สถานบริการสาธารณสุขของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

(๓) สภากาชาดไทย

(๔) หน่วยบริการการประกอบโรคศิลปะสาขาต่าง ๆ

(๕) หน่วยงานหรือหน่วยบริการด้านสุขภาพที่ดำเนินการภายในสถานประกอบกิจการ

(๖) องค์กรที่ให้บริการด้านเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๔ หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๓ ต้องให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ด้านการเฝ้าระวังโรคจากสิ่งแวดล้อมและเก็บส่งตรวจทางชีวภาพหรือส่งตรวจอื่น

(๒) ด้านบุคลากรผู้ให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมและบุคลากรผู้สนับสนุนการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

(๓) ด้านเครื่องมือสำหรับการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

หมวด ๒

มาตรฐานด้านการเฝ้าระวังโรคจากสิ่งแวดล้อมและเก็บส่งตรวจทางชีวภาพหรือส่งตรวจอื่น

ข้อ ๕ หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมต้องดำเนินการทบทวนข้อมูลการบ่งชี้และประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรคจากสิ่งแวดล้อม เพื่อวางแผนการเฝ้าระวังสุขภาพของประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่พบว่าผลการประเมินระดับความเสี่ยงของการเกิดโรคจากสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูงและสูงมาก ให้หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมกำหนดรายการตรวจสุขภาพ ประเมินสุขภาพ และตรวจคัดกรองสุขภาพให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนกลุ่มเปราะบาง ประชาชนกลุ่มรับสัมผัสสูง และต้องแจ้งผลการประเมินสุขภาพ ผลการตรวจคัดกรองสุขภาพ พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพเพื่อลดการสัมผัสมลพิษแก่ประชาชนเป็นรายบุคคล

(๒) ในกรณีที่พบว่าผลการประเมินระดับความเสี่ยงของการเกิดโรคจากสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำและระดับปานกลาง ให้หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมรวบรวม วิเคราะห์ และติดตามข้อมูลการเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับมลพิษในกลุ่มประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

ให้กรมควบคุมโรคจัดทำและเผยแพร่คู่มือหรือแนวทางในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้แก่หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๖ หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมต้องให้บริการเก็บส่งตรวจทางชีวภาพหรือส่งตรวจอื่นตามมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) การควบคุมคุณภาพก่อนการวิเคราะห์ตัวอย่างทางห้องปฏิบัติการ ให้ดำเนินการควบคุมคุณภาพทุกขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมความพร้อมผู้รับการตรวจ วิธีการเก็บตัวอย่าง วิธีการเก็บรักษาตัวอย่าง และการขนส่งตัวอย่าง

(๒) การควบคุมคุณภาพห้องปฏิบัติการ ให้ส่งตัวอย่างไปทำการวิเคราะห์ยังห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานดังนี้ ในรายการทดสอบที่ส่งตรวจ

(ก) ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปฏิบัติการ (ISO/IEC 17025) หรือมาตรฐานอื่นที่ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานดังกล่าว สำหรับตัวอย่างสารเคมีในสิ่งแวดล้อม

(ข) ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปฏิบัติการ (ISO 15189) หรือมาตรฐานอื่นที่ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานดังกล่าว สำหรับตัวอย่างทางการแพทย์และสาธารณสุข

(ค) ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานงานเทคนิคการแพทย์โดยสภาเทคนิคการแพทย์ มาตรฐานการปฏิบัติงานทางพยาธิวิทยาและนิติเวชศาสตร์โดยราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย หรือมาตรฐานอื่นที่ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานดังกล่าว

ให้กรมควบคุมโรคจัดทำและเผยแพร่คู่มือหรือแนวทางในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้แก่หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

หมวด ๓

มาตรฐานด้านบุคลากรผู้ให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม
และบุคลากรผู้สนับสนุนการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๗ หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๓ ต้องมีมาตรฐานด้านบุคลากรผู้ให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมและบุคลากรผู้สนับสนุนการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดในหมวดนี้

ข้อ ๘ หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๓ ต้องจัดให้มีบุคลากรผู้ให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๓ (๑) ที่มีใช้หน่วยบริการปฐมภูมิตามกฎหมายว่าด้วยระบบสุขภาพปฐมภูมิ ต้องจัดให้มีบุคลากร ดังนี้

(ก) แพทย์เวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม แพทย์อาชีวเวชศาสตร์ หรือแพทย์สาขาอื่นอย่างน้อยหนึ่งคน

(ข) พยาบาลอาชีวอนามัยหรือพยาบาลวิชาชีพ อย่างน้อยหนึ่งคน

(ค) บุคลากรด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยหนึ่งคน โดยจะปฏิบัติงานประจำ ณ หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมหรือไม่ก็ได้

(๒) หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๓ (๑) ที่เป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามกฎหมายว่าด้วยระบบสุขภาพปฐมภูมิ ต้องจัดให้มีบุคลากร ดังนี้

(ก) แพทย์เวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม แพทย์อาชีวเวชศาสตร์ แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว หรือแพทย์สาขาอื่น อย่างน้อยหนึ่งคน

(ข) พยาบาลอาชีวอนามัยหรือพยาบาลวิชาชีพ อย่างน้อยหนึ่งคน

(ค) บุคลากรด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยหนึ่งคน โดยจะปฏิบัติงานประจำ ณ หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมหรือไม่ก็ได้

(๓) หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๓ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ต้องจัดให้มีบุคลากรเช่นเดียวกับหน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๓ (๑)

ข้อ ๙ บุคลากรผู้ให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๘ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) แพทย์ ให้มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

(ก) แพทย์เวชศาสตร์สิ่งแวดล้อมที่ผ่านหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต หรือ ดุษฎีบัณฑิตด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

(ข) แพทย์อาชีวเวชศาสตร์ที่ได้รับหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงอาชีวเวชศาสตร์ จากแพทยสภา

(ค) แพทย์สาขาอื่นที่ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมด้านเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อมที่กรมควบคุมโรค กำหนดหรือรับรอง

(๒) พยาบาล ให้มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

(ก) พยาบาลอาชีวอนามัยที่ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมที่สภาการพยาบาลอนุมัติหรือรับรอง ได้แก่ พยาบาลที่ผ่านหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลอาชีวอนามัย สาขาการพยาบาลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาไม่ต่ำกว่าสี่เดือน หรือพยาบาลที่ผ่านหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัยหรือสาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติอาชีวอนามัย

(ข) พยาบาลวิชาชีพที่ผ่านหลักสูตรหนึ่งหลักสูตรใด ดังนี้

๑) หลักสูตรการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาไม่ต่ำกว่าหกสัปดาห์ที่สภาการพยาบาลอนุมัติหรือรับรอง หรือหลักสูตรการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่กรมควบคุมโรคกำหนด หรือหลักสูตรการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานอื่นที่กรมควบคุมโรครับรอง

๒) หลักสูตรความรู้พื้นฐานด้านการพยาบาลอาชีวอนามัยหรือหลักสูตรการพยาบาลอาชีวอนามัย ระยะเวลาไม่ต่ำกว่าหกสิบชั่วโมงที่สภาการพยาบาลอนุมัติหรือรับรองหรือที่กรมการแพทย์กำหนด รวมทั้งหลักสูตรการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาไม่ต่ำกว่าหกสิบชั่วโมงที่สภาการพยาบาลอนุมัติหรือรับรอง หรือหลักสูตรการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่กรมควบคุมโรคกำหนด

(๓) บุคลากรด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพสิ่งแวดล้อม ให้มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

(ก) ผู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปทางด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพสิ่งแวดล้อม

(ข) ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมสาขาอนามัยสิ่งแวดล้อม จากสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ข้อ ๑๐ นอกจากบุคลากรผู้ให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม อาจจัดให้มีบุคลากรผู้สนับสนุนการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมด้วยก็ได้ โดยบุคลากรดังกล่าวต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

(ก) ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน จากสภาการสาธารณสุขชุมชน

(ข) ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ จากสภาเทคนิคการแพทย์

(ค) ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะจากคณะกรรมการวิชาชีพในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม เช่น รังสีเทคนิค จิตวิทยาคลินิก

(๒) ผู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

(ก) ผู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยหรือด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรม

(ข) ผู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขาที่เกี่ยวกับสาธารณสุขด้านอื่นและต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการเฝ้าระวัง การป้องกัน หรือการควบคุมโรคจากสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่าสองปี หรือผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่กรมควบคุมโรคกำหนด หรือหลักสูตรการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานอื่นที่กรมควบคุมโรครับรอง

(ค) ผู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม เช่น วิทยาศาสตร์การแพทย์ ระบาดวิทยา จิตวิทยา

(๓) ผู้ซึ่งมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น เวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม ระบาดวิทยาสิ่งแวดล้อม พืชวิทยา

หมวด ๔

มาตรฐานด้านเครื่องมือสำหรับการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๑๑ หน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมต้องจัดให้มีเครื่องมือสำหรับการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมกับรูปแบบการให้บริการ โดยอย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่ามาตรฐานระดับประเทศหรือมาตรฐานของต่างประเทศ เช่น มาตรฐานของสถาบันมาตรฐานแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (American National Standards Institute (ANSI)) มาตรฐานของสำนักงานบริหารความปลอดภัยและอาชีวอนามัยแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (Occupational Safety and Health Administration (OSHA)) มาตรฐานของสมาคมแพทย์โรคทรวงอกแห่งสหรัฐอเมริกา (American Thoracic Society (ATS)) หรือมาตรฐานของคณะกรรมการเฉพาะกิจสมาคมระบบทางเดินหายใจยุโรป (European Respiratory Society Task Force (ATS/ERS))

ข้อ ๑๒ การให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมด้วยเครื่องมือตามข้อ ๑๑ ต้องดำเนินการโดยบุคลากรผู้ให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๘ หรือบุคลากรผู้สนับสนุนการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๑๐ ทั้งนี้ บุคลากรดังกล่าวต้องผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมการใช้เครื่องมือสำหรับการให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมที่กรมควบคุมโรค กรมการแพทย์ สภากาชาด หรือสมาคมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทยกำหนด หรือผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมการใช้เครื่องมือสำหรับให้บริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานอื่นที่กรมควบคุมโรครับรอง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

สมศักดิ์ เทพสุทิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานการให้บริการของหน่วยบริการเวชกรรมสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับเวชกรรมสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้